

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 11.

Utca és parlament.

(K. Ö.) A szociáldemokraták október 10-én utcai tüntetéssel akarták a parlamentet arra kényszeríteni, hogy az általános választói jogot törvénybe iktassa.

Az utca beleavatkozása a törvényhozás menetébe még sehol sem vált be. Az utcán felszedett argumentumokkal rendszeresen akkor dolgozunk, mikor az igazi érvekből már kifogyunk. Az ország közvéleménye, az más dolog. Azzal számolnia kell a törvényhozásnak. De az október 10-ét rendező szociáldemokraták annyira nem képviselik az ország közvéleményét, hogy a hazafias alapon szervezett munkásegyletek szövetsége — oly szervezet tehát, mely érzelm dolgában hozza a legközelebb, az október 10-iki demonstrációt a munkásság ellen intézett merényletnek nevezi.

És igaza van. Mert kára ebből a tüntetésből másnak úgy sem lett, mint a munkásoknak.

Az ország közjavi fölött örködni a parlament hivatott. És a mikor az utca az ország közjavi feláldozásával akar törvényhozói funkciókat gyakorolni, a közérdek ellen tör és élére állítja azt az alternatívát, hogy ki az ur itt ebben az országban, az utca-e, vagy a parlament.

Már pedig, ha hatalmi kérdést csinálunk a dologból, az ország mindig érvényt tud szerezni tekintélyének és erkölcsi súlyának.

A tüzzel pedig játszani veszélyes dolog.

És valóságos humbug számba megy az a neveléses kijelentése a szociáldemokráciának, hogy az október 10-iki demonstráció az általános sztrájk jellegével bír. Mindenkinek meg lehet a maga véleménye az általános sztrájk lehetőségét és értékét illetően. Magunknak is megvan. De megvan a hatalmas külföldi szociálista szervezeteknek is, a melyek a gyakori kudarcokon okulva, az általános sztrájkot kikapcsolták a taktikai eljárásból, mint olyant, mely gyakorlati haszonnal nem jár. Olaszországban és Oroszországban ezren pusztultak el ezen taktikai hiba miatt, Franciaországban és Spanyolországban pedig — a szociáldemokrácia saját bevallása szerint az általános sztrájknak a kapitalisták és a hatalmasok látták a hasznát. És nálunk akarnak oly fegyverrel harcolni, melyet a német hivatalos szociáldemokrácia kikapcsolt a taktikai fegyverek sorából.

És miért van ez a nagy felfordulás? Azért, hogy meglegyen az egyenlő, titkos, általános szavazati jog. Valóban érthetetlen, hogy az általános munkabeszüntetés mennyiben viszi előre az általános sza-

vazati jog kérdését. Nem viszi előre, mert hátráltatja és óvatosságra inti a törvényhozás azokkal az elemekkel szemben, melyeket ebben a jogban részesíteni akarunk. Szép dolog a demokratikus irány térfoglalása, de annyira nem lehetünk vakok, hogy a demokráciának feláldozzuk a nemzet egységét és szuverenitását. Ellenünk tör a horvát, román, szerb és tót és most demokratikus hajlamból adjunk a szociáldemokratáknak oly fegyvert a kezébe, melylyel kényekedve szerint törhet a közjó ellen, nem azért — mi tisztán látunk — hogy a munkásságon segítsen, hanem hogy a vezérlő elvtársaknak érdekeit szolgálja.

Az utca ily irányu mozgalma a legnagyobb óvatosságra inti a törvényhozást.

Az általános választói jog meglesz, nem azért, mert a szociálisták október 10-én demonstráltak, hanem azért, mert az ország demokratikus fejlődése azt megkívánja.

Az átmeneti idő. A képviselőház előtt a szociálisták által felolvasott memorandum arra a részére vonatkozólag, melyben az átmeneti időről van szó, a miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány sem 1906. április 11-én sem pedig 1906. május 30-án nem tűzött ki kalendáriumi időt, mely a kormány lejárati ideje lenne.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hervadás.

Véghetetlenül tüzesen süttött a nyári nap. Mintha dacolt volna soisával a nyár, mely nem akart nyelvet engedni az enyhe ősznek, pedig itt volt az ideje, hogy eltűnjék a rekkenő meleg és legyen ősz, egy édes, kedves ősz.

A virágok szomorúan hajtották le színes fejcskéiket és hervatag volt minden, nem lehetett enyhülést találni sehol.

Végre aztán megszokallá a Sors a Nyár hosszú uralmát, elküldé hozzá első hírnökét.

— Menj és mondd meg a Nyárnak, hogy költözködjék el egy jobb hazába, hol oly nehezen várják és ahol majd tárt karakra lel. Neki itt már semmi joga sincs. Ősz lesz immár a mindenség ura, a helyet ime átadom neki.

Es jött a hírnök lágy esti szellő képében. — A Sorsból jövék, ki néked izeni, engedd át az Ősznek helyedet. Te jól végzed a dolgod és Sors felsége téged elbocsát. Menj más

hazába, hol tárt karokkal várnak, hol nem nyitott ki még minden virág. S hol szükség van reád, hogy megérled a puszták kalászeit, kik Téged már rég oly epedve várnak.

— Mondd meg uradnak, szellőcske barátom, hogy ám az oly könnyen nem megyen, küldje ide összes vitézeit, kikkel utolszor még birkózni érdemes legyen.

S a kis szellőcske visszalovagolt urához s elmondá, hogy mit üzent oly kevélyen a Nyár.

Ám a Sorsnak sem kellett egyéb. Összeráncolta öreg homlokát és így kiálta vészese haragjában:

— Nem küldöm én vitézim, neki megyek magam és végzek majd vele.

Ezzel aztán rettenetes sötét felhő sátrat vont az égre, melyben villámok cikáztak és magához vette legnagyobb ágyuját, melyet, ha kell, széjjellövi a dacoló Nyarat. S a Nyárhoz érve parancsolva mondá:

— Magam jöttem, hogy leszámoljak veled. Miért kevélykedel velem, én intézem minden létedet és te velem szembezállni mersz?

— Elég volt belőled. Lejártad már magad

te is, mint lejárja magát minden e világon. Menj azonnal és engedd át az Ősznek helyedet, mely uralkodni a te trónodra lép.

— Távozz! — kiáltá végül a Sors és kezével nyugatra mutatván, így szólott tovább:

— Ime, kijelentem, hogy e perctől fogva a Nyárnak itt semmi joga nincs. Mindenek!... az Ősznek hódoljatok...

És a virágok mélyen meghajlottak a szörnyű Sors előtt.

A Nyár pedig nem tudta elviselni a nagy fájdalmakat, így felelt a Sorsnak:

— Jól van, megyek, de hervadás kíséri majd lábam nyamát, kopár lesz utánam a föld. Elhervasztok mindent, kiszáritom a vizet medréből és elűzöm a felhőket az égről. Fölszivom a föld nedvét és elpusztul minden, melyben még élet van és erő.

S ezzel felült a Nyár Szel paripájára s elütte az Ősznek tetségét. S aztán ismét meleg lett véghetetlenül. Szellő sem járt, a virágok bánatosan, szomorúan roskadtak össze, mivel ők voltak a harcnak legszánalomramúltabb alakjai.

Sokáig tartott ez így és amikor már igazán

Uj üzlet!

Uj üzlet!

— **Megérkeztek** —
Spreng Testvérek

cipő-, kalap- és uri-divat üzletében

az őszi idényre a legjobb minőségű és legszebb kivitelű férfi-, női-, gyermek- és kizárólag tiszta kézimunkából készített flu-cipők. Legdivatosabb és legjobb férfi- és fiukalapok, valamint gyermek-sapok, a legizélesebb nyakkendők, továbbá férfi- és fiufehérneműek, mely árukkal a legmérsékeltébb árukban és legszolidabb kiszolgálással állunk a nagyérdemű közönség szives rendelkezésére.

Kerjük nagybecsű pártfogásukat,

kiváló tisztelettel **Spreng Testvérek** NAGYVÁRAD. Zöldfa-utca.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 11.

Justh Gyula elnök 12 órakor megnyitván az ülést.

Wekerle Sándor miniszterelnök beadta az országgyűlés első ciklusának berekesztéséről szóló királyi kéziratot.

Mi I. Ferenc József Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországnak és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1906. évi május hó 19-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötök!

Kedvelt hivatás! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1906. évi május 22-én megnyitott országgyűlés első ülészakát f. évi október hó 11. napján berekesztjük, egyzersmind a második ülészakát ez évi október hó 12. napjára összehívottnak nyilvánítjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandó maradunk.

Kelt Bécsben, 1907. évi október hó 1-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

A Ház hódolattal tudomásul vette.

Elnök indítványára holnap megválasztják az alelnököket, a jegyzőket és a háznapot.

A főrendiházban déli 1 órakor volt ülés, amelyen szintén fölolvasták a királyi kéziratot.

A főrendiház ülése.

Tegnap délután 1 órakor a főrendiház is megtartotta ülését. Az ülés megnyitása után az elnök az elhunyt főrendiházi tagokat méltatta, majd a beállott változásokról számolt be. Ezek után a királyi kéziratok felolvasása következett, melynek megtörténtével Ambrózy István báró sürgős interpellációt jelentett be. Ambrózy mindenekelőtt üdvözölte a kormányt a kiegyezés sikeres megkötéséért. Majd a kiegyezés tartalmára vonatkozólag intézett kérdést. Pallavicini György örgróf Ambrózy kérdése miatt szólalt fel és sürgette az interpellációt, melyet bejelentett. Ambrózy magyarázatát adta annak, hogy ő nem interpellációt jelentett be, mivel pedig interpelláció előterjesztésére kapott engedélyt a kormány rövid üdvözlése után nem beszélt többet. Ambrózy elmaradt interpellációja után a következő napi ülés rendjét állapították meg, mire az ülés fél két órakor véget ért.

A pápa Szent Erzsébetéről

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk már arról, hogy X. Pius pápa Arpád-házi Szent Erzsébet hétszázados jubileuma alkalmából külön körlevelet bocsájtott ki a magyar püspöki karhoz. E körlevél, mely kedves tanujele ő Szentsége szeretetének a magyar nemzet iránt, egész terjedelmében a következő:

Kevés idő múltán elérkezik magyarországi szent Erzsébet születése évének várva-várt hétszázados fordulója, mely a kedves szent emlékezetét különösen a magyar nemzet körében fogja szokatlan örömmel feléleszteni. Ugy értesülünk, hogy az évforduló megünneplésére az egész ország teljes egyértelműséggel s nagy lelkesedéssel készül s ezen nem csodálkozunk, mert érthető, hogy az a vallásos tisztelet, melyben a haza egének tündöklő csillagát állandóan részesítették, most különös erővel akar megnyilatkozni. Örvedetes csodálkozással az

tölt el, hogy tudomásunk szerint a Szent Erzsébet ünnepek rendezésében nemcsak egy, a keresztény szeretet műveiben kiváló érdemeket szerzett királyi hercegasszony vesz részt, még pedig nagy buzgósággal, hanem amire eddigelé nincs példa, maga az apstoli király vállalta el a fő pártfogást és védnökséget.

Igy tehát előre látható, hogy a felső királyi háznak tekintélyével s az ország polgárainak fölöttebb tevékeny közreműködésével olyképp fog megnyilvánulni a szent Erzsébet iránt milliók szívében érzett áhitat, mint annakelőtte soha. Mindez igen nagy örömmel tölt el bennünket, mert nemcsak azt bizonyítja, mely élénk bennetek az ősi hit, hanem azal a reménnyel is kecsegtet, hogy a szent Erzsébet-jubileum Magyarország s az egész keresztény világ számára üdvösséges gyümölcsöket fog teremni.

Bizonyára a Gondviselés jóságos intézkedésének tulajdonítható, hogy az életszentségek az a tündöklő példaképe, mely a XIII. század folyamán II. Endre király leányában a keresztény világ szeme elé tárult, most, emlékeztetének megújításával, ismét magára vonja az emberek figyelmét és érdeklődését. Aki szent Erzsébet pályafutásának s erkölcsének szemléletébe elmerül, annak lelkét egy rövid, de rendkívül változatos élet számos, szebbnél-szebb erénye ragadja meg. A thüringiai udvarban, hol mint Lajos fejedelem fiának jegyese növekedett, mily tökéletes erények ékesítik már akkor a kis leány át.

Szívét Istenre fordítja, a földieket megveti szívesen engedelmeskedik, a bántalmakat és megaláztatásokat türelemmel elviseli s emellett kitűnik szerény magaviseletével, a szegénység szeretetével és áhitatának különös buzgóságával. Ellenségeinek incselkedéseit egy időre megszüntette a kívánsága ellenére megkötött frigy, melynek tartama alatt még tündöklőbben s most már mindenkitől megcsodálva ragyogtak szent Erzsébet jellemének kiváló tulajdon-

pusztulóban volt minden, pihenni tért egy kissé a Nyár.

És ezalatt egy biborpiros hajnalon megjelentek a Nyár előtt a virágok küldöttei.

Szónokot választottak, kimondván, hogy az fogja üdvözölni a felső Nyarat, amelynek szírmát először érinti meg az első napsugár, valamint, amelynek ajkát először csókolja meg az őszi szellő, mely nagy vigyázattal járt lopva a Nyár birodalmában, hogy életet és erőt lehellen a nagy mindenségre, mely már-már teljesen pusztulóban volt.

Es a virágok nagy titokban összejövének várva a hajnalt, mely első sugarával szónokot választ közülök.

S megjött a hajnal. Eljött a lágy őszi szellő és az első sugár, az első csók, egy szép kis fehér őszirozásra szállt.

Nagy mozgás támadt ezért a virágok között. Irigykedtek a többiek, de aztán megbékéltek gondolván, hogy a Nyár őt úgy sem ismeri, hátba jobban hallgat majd szavára.

Összeszedték tehát minden erüket és mielőtt a Nyár hozzáfogott volna ismét pusztító

munkájához, odaálltak arany trónusához és a szép kis őszi róza így szólott a Nyárhoz:

— Szeretettel üdvözlünk, felső Nyár! Nem vagyunk oly hatalmasok, mint Te. Kicsiny virágok vagyunk, kik itt viritünk a Te meződön. Mi belőlünk fonja koszoruját a Természet és mi értesítjük annak oltárait. Mi vagyunk a szeretet, mi vagyunk a feltámadás, mert a sirok fölé, melyekben fáradt szívek nyugosznak csendes álmukat, mi költözünk és rajta viritünk örök időnkön át és beillatozzuk a léget és ez mind a Te dicsőséged. Oh, hát miért akarsz elpusztítani minket? Mit vétettünk mi Teneked, hogy lehervaszod viruló fejünket, megvonod tőlünk a föld mézét, melyből táplálkozunk. Hiszen magad döntöd le alkotásod, így hát miért fáradtál oly soká velünk?

Kérve kérünk, adj enyhe léget, adj esőt és mi örökre dicsőítünk téged. Felső Nyár, esdve kérünk, hogy csak élni — élni hagyj..

— Hát éljete! . . . Nekem nincs dolgom veletek. En a sorssal harcolok, ki elparancsolt ősi birtokomból. Avagy pusztuljak én, hogy ti maradjatok?

— Mi is harcolunk a létért, mert élni sze-

retünk és ezért hallgasd meg kérésünket. Mi, kicsiny virágok szeretettel jöttünk, felső Nyár, eléd. Kicsinyek vagyunk bár, de óva intünk, hallgass reánk.

Oh, te nagy és nemes vagy, ura életnek halálnak, hagyj élni hát. Kérve-kérünk, hogy a Sorssal szembe Te se szálj, mert hiszen a veszte csak Te léssz és mi is elpusztulunk, ha a Sors Téged megsemmisít. Vondd vissza égő meged, adj esőt ránk, áldásdus erőt és mi érte hálásak leszünk. Erre kérünk milliók nevében.

S a Nyár meghallgatta a kis virág szavát. Még egyszer végigtűzelt a hervatag mezőn s aztán alkonyatkor eltűnt s az éji csendben hű szellő hozott az égre felleget, melyből aláhullott az éltető eső.

A legelső hajnalon, mikor a kis virágok felébredtek, szép őszi napsugár csókolta hervadt ajkukat, amelytől aztán ismét élni kezdtek és örömmükben koszoruba álltak és körbe táncolták a nagy csatamezőt.

A Nyár letűnt bibor trónusáról és azóta ősz van, barátságos, édes kedves ősz.

Szilágyi Béla.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdus ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor-, légszű- és húgyszervi betegségeknek, 28 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekkel is, mint typhus, cholera megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvos szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szervezték ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél és légszűhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Főraktár: KISS KÁROLY urnál Nagyváradon.

Kedvelt borviz!

ságai. Thüringia megismerte szent Erzsébetben azt az erős asszonyt, akinek képét a Szentírás lapjai rajzolják elének. Szívvel-lélekkel ragaszkodik férjéhez, a leggyöngédebb odaadással gondozza gyermekeit s az egész családot, fölkarol minden szűkölködőt s anyai szeretettel veszi körül a nyomorban sinylőddket. Bőkezűségével s irgalmasságával különösen a szükség idején tűnt ki, midőn az éhező népnek mentője volt.

Jöttek azután szomorúsággal s gyászszal teljes idők. Férje Palesztinába távozott és idő előtt elhalt a most újból s annál erősebben föllángolt az irigység ellenségeinek lelkében s megfosztotta Erzsébetet méltóságától s összes javaitól, Thüringia királyi vérből származott fejedelemszonya koldulásból kénytelen a saját s kised gyermekeinek életét föntartani. Ebben a nehéz időben adta szentünk Isten akaratán való megnyugvásának, ellenségszeretetének, türelmének legfényesebb bizonyosságait. S midőn idő jártával ismét szerencsésebb napok virradtak Erzsébetre és a nyomortól s gyalázattól megszabadulhatott volna, még sem akart visszatérni a fejedelmi életre, hanem eltelve a vágytól hasonlóvá lenni a megfeszített Jézushoz, utolsó lehelletéig önmegtagadással s bűnbánattal teli szigorú életet folytatott asszisi szent Ferenc rendjében. Már ebből a néhány odavetett jellemvonásból is kitetszik, hogy a keresztény tökéletesség mily ragyogó példaképpé tiszteletti szent Erzsébetben különösen a női nemzedék: szüzeknek, hitveseknek, özvegyeknek egyaránt fényes eszményképül tündöklik. Bár követnék őt minél többen! Az ő követése a keresztény társadalomnak kétségén kívül igen nagy javára válnék. Részünkről buzditjuk a keresztény nőket, hogy törekedjenek szent Erzsébetnek nyomába lépni, buzditjuk különösen azokat, kik szent Ferenc harmadik rendjének tagjai s kik éppen azért, mert Istennél különös pártfogóul tisztelik szent Ferenc harmadik rendjének tagjai s kik éppen azért, mert Istennél különös pártfogóul tisztelik szent Erzsébetet, másokról inkább tartoznak erőnevet elsajátítani. Hogy a magyaroknak tiszteletét szent Erzsébet asszony iránt fokozzuk s az ünnepi istentiszteletek tényét emeljük, szívesen adományozunk bucsukat e hétszázados jubileum alkalmából. Ugy tudjuk, hogy ti nov. 16-át követő három napon egész Magyarországon ájtatosságot fogtok tartani bizonyos meghatározott templomokban. Akik tehát ezen ájtatosságban mindennap részt vesznek, azoknak hét évi bucsut engedélyezünk, akik pedig szent Erzsébet ünnepén az illető főpásztor által meghatározott templomot látogatják s töredelmesen meggyónva ott megáldoznak és az Anyaszentegyház szándékára ájtatosan imádkoznak, azoknak teljes bucsut engedélyezünk. Végül Magyarország összes püspökeit, kik ezen ünnepi ünnepies főpapi szent misét fognak bemutatni, készséggel fölhatalmazzuk, hogy a szentmise végzetével apostoli áldást adjanak. Egyébként az isteni kegyelmek zálogául és a mi különös jóindulatunk bizonyítékául. Nektek, kedvelt fiaink és tisztelendő testvéreink és egész Ma-

gyarországnak szeretettel adjuk apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1907. évi szeptember 28-án, pápaságunknak ötödik évébe.

X. Pius, s. k.

A soroksári vasuti katasztrófa.

A nagy vasuti katasztrófa, amely a főváros közvetlen közelében történt, most bontakozik ki a maga rettenetes valóságában. Egész éjszaka több száz munkás fátylavilágítás mellett serénykedett a törmelékek eltakarításán, de azért még most is a pusztulás sivár képét mutatja a hely, ahol a szerencsétlenség megtörtént.

A szerencsétlenség okának megállapításán dolgozik a rendőrség és a vonaton levő szolgálati embereket kihallgatták már.

A sebesültek közül elsőnek Knöpfelmacher Ignác Kremsierből való mészáros hallgatta ki a rendőrség, akinek lényegtelen vallo-mása a következő:

Eppen ujságot olvastam, amikor hirtelen fékezett a vonat. Még meglepődni sem maradt időm, úgy előre vágódtam. A fejem egészen odaütődött a fülke másik oldalára és amikor eszméltre tértem, a vonatom lángban égett. Szerencsére a kocsim nem volt annyira megrongálva, hogy abból ki ne ugorhassak. Kiugrottam. Sebemet bekötötték a mentők és már holnap, a Szent István-kórházban való egynéhány órányi pihánás után, folytathatom utamat hazafelé.

Zimmermann Ede negyvennégyesztendős mozdonyvezető, aki a 952-es számú tehervonatot vezette, a következőket diktálta jegyzőkönyvbe:

Vonatom a ferencvárosi pályaudvaron találkozott a 953. számú tehervonattal. Ráment ugyanis a kitérőre és itten várta be a másik tehervonatot. Láttam, hogy a forgalmi altiszt valami parancsot ad kézzintéssel a vonatvezetőnek. Azt jelezte, hogy a vonat mehet tovább. En mégis megállottam. Közben megindult a 953 as. A fővágány szabad lett és a vonatvezető kürtjelzésére elindultam. Leintést nem is vettem észre. Az uttest másfél kilométerre S görbületet csinál, azért nem lehetett látni a közeledő veszedelmet. Amikor egészen a gyorsvonat közelébe jutottam, hirtelen elzártam a fékezőt és leugrottam a vonatról.

Pasics József fékező ezeket vallotta:

A 952. számú tehervonaton az utolsó előtti kocsimban a féknél voltam alkalmazva. Sipjelzés után kifékeztem és elindultunk a Ferencvárosi pályaudvarról. Ha lett volna kürtjelzés, akkor sem hallottam volna, hiszen a vonatvezető lokomobiltoi a huszadik kocsimban voltam.

Ugyanígy vallott Huber Antal segédfékező is.

Vig Pál fűtő, aki még most is a Szent-István-kórház sebészeti osztályán van, azt vallja, hogy éppen fűtött, amikor a mozdonyvezető rákiállott: ugorjunk le, mert végünk van! Mintha a fejemet vesztettem volna, nem a leugrásra gondoltam, hanem a kazán ajtaját csaptam be. Ugrani akartam azután de már meg volt a veszedelem. Teljes erővel vágódtam be a gyorsvonat mozdonyára a mienkbe. A szerkocsi szene egészen elborított és hogy addig, míg idejöttem, mi tör-

tént velem, azt nem is tudnám megmondani.

Fridrich József a gyorsvonat kalauza azt mondta, hogy már Kun-Szt. Miklóson kellett volna találkozniok a tehervonattal. Itt azonban azt a felvilágosítást nyerte, hogy a kitérőben várja majd a tehervonatot. A kitérőben pedig azt mondták, hogy Soroksáron vesztegel. Őt percre Soroksár állomásának elhagyása után megtörtént az összeütközés. A vészsipjelzés nem használt.

*

A betegek közül ma már csak Ficsor Péter fűtő és Vig Pál vannak a kórházban. A többi sebeik kimosása és bekötése után elbocsátották. A két halott, Czeglédi és Pfahler tetemeit valószínűleg holnapután boncolják a törvényszéki boncteremben.

A tegnapi nap folyamán egy vegyes bizottság szállott ki a helyszínére, mely megállapította, hogy a katasztrófa egyedül a tehervonattal személyzetét terheli. — A tehervonatot ugyanis minden indulási jel nélkül ment ki az állomásról. A tehervonattal személyzetét felüggesztették.

A vasuti katasztrófa színhelye már teljesen rendbe van hozva.

Nagyvárad Pécselt.

A szabadtanítás országos kongresszusáról megjelent valamelyik nagyvárad lapban egy kis cikk. Dr. Agoston Péter írta, kir. kath. jogakadémia tanára, aki felháborodással fordul el ugyan mindentől, ami katolikus, de mikor fel kell venni tanári fizetését, a katolikus tanulmányi alaphól, akkor a hónapok elsejére legyőzi a felháborodását és a pénzt felveszi. Másodikától hónap végéig megint háborodik.

Azt írta a kis cikk, hogy Pikler a záró vitában legyőzte Prohászka, kimutatta Prohászka álláspontjának tarthatatlanságát.

Merész állítás ma, amikor más is olvas ujságot s más ujságot is, nemcsak amelyikbe a tanár ur ír.

Sőt! Mindenki azzal a meggyőződéssel olvasta végig a pécsi harcra szóló tudósításokat, hogy Prohászkaék huszáros attakja fényesen sikerült, lehetetlenné tette a nemzetközi érvényesülését, a diadalt pedig a keresztény fel-fogás zászlaja számára biztosította.

Mindazáltal elhiszük, hogy Agoston teljesen jóhiszeműen írta azt, amit megirt. Irta pedig azért, mert szemelláthatólag vagy az egész vitát nem értette meg, vagy legalább is Prohászka nem.

Pedig Prohászka oly világosan beszél, hogy minden józan ember megértheti, ha akarja.

Lehet, hogy csak az akarat hiányzott ez-uttal; valami azonban feltétlenül hiányzott.

Erre vall az a kis gyorsfénykép is, amelyet egyik vidéki laptársunk, a »Felvidéki Ujság« közöl eredeti felvétel alapján. A pécsi kongresszus szereplőiről megemlékezvén, Agostonról így ír:

»Agoston Péter dr. jogakadémiai tanár, 32

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

éves. Nem annyira a tudományában, mint Rembrandt szakálában van elbizakodva Keményen ropogtatja a szót s folyton a karzatnak beszél, még akkor is, ha üres a karzat. Főszó-lal mindenkor, valahányszor a kereszténységen ütni vagy rugni lehet. Szegény nagyváradi jo-gászfjúság!

Ugy látszik, ismerik Agoston Péter »elv-társat« (a »Népszava« így címezi) másfelé is.

UJDONSÁGOK.

A király jobban van.

A király egészségi állapotáról — hála Is-tennek — megnyugtató hírek érkeznek. Leg-ujabb értesüléseink szerint ő Felsége tul van a veszélyen bárha még óvakodnia kell minden nagyobb erőtétéstől, mely esetleg felizgatná.

A legutóbb vett értesüléseink a követ-kezők:

A Fremdenblatt jelenti: Schönbrunnból ér-kezett hírek ő Felsége állapotát kedvező szín-ben tüntetik fel. Ő Felsége a tegnapi egész napot dolgozószobájában töltötte, mint rende-sen és délután Montenuovo herceg második főudvarmestert fogadta, aki különböző iromá-nyokat terjesztett elé. Az ebéd idejéig, 5 óráig ő Felsége íróasztala mellett ült, azután pedig megebedélt. Este megjelent Neusser tanár az uralkodó lakosztályában és dr Kerzl udvari tanácsossal együtt ő Felségét alaposan meg-vizsgálták. Mindkét orvos örvendetesen egyet-értőleg konstátálta, hogy a katarrusos affekció nemhogy semmikép ki nem terjedt, hanem mulófélben van úgy, hogy máris bár egyelőre könnyebb, javulás állott be. Ő Felsége közér-zetét a még fennálló köhögési inger és az egész napon át tartott magasabb testhőmér-séklet némileg befolyásolta. Ő Felsége kissé fáradtnak és lehangoltnak érzi magát. Étvágya sem volt olyan jó, mint eddig, de ezek a tü-netek a jobbulás további folyamán természe-tesen elmúlnak. A rendes időben, este 8 óra-kor nyugalomra tért az uralkodó és rövid idő-vel azután álomba szenderült, amelyet csak néha szakított meg a köhögés.

A tőzsde.

Őfelsége környezetéből többen azt aján-lották, hogy levegő változás céljából más helyre menjen, de a király ezt az ajánlatot határo-zottan visszautasította. Ez idő szerint teljessé-gel ki van zárva, hogy a király Schönbrunn-t elhagyja s valamely magaslati üdülő helyet ke-resen föl. A király minden valószínűség szerint jövő tavaszig marad Schönbrunnban.

A spanyol király megérkezésénél Őfelsége nem jelenhetik meg, a diszebédén sem fog részt venni. A spanyol király ünnepeinél ő Felségét Ferenc Ferdinánd trónörökös fogja képviselni.

A tőzsde főútkára a tegnapi előtőzsde vége felé a tőzsdebiztos következő nyilatkoza-tát olvasta fel:

— A pénzügyminisztérium részéről utasi-tottak, hogy közöljem, hogy a király katarussa visszafejlődő félben van. A király tegnap este teljesen lázmentes volt, az éjet meglehetősen jól töltötte. Közölhetem, hogy a király állapota tegnap este óta nem változott.

Ez a kijelentés jó benyomást tett és nagy-ban hozzájárult ahhoz, hogy a királyt meg-nyugtassa.

* **A hol nem vesznek orvost igény-be.** A megye területén különösen azokon a helyeken, hol tulnyomó részben románok lak-nak, még mindég nem haladt annyira a kul-tura, hogy az emberek belátnák annak szük-ségességét, hogy betegséggel sújtott társaikat orvosi kezelés alá bocsájtánák. E miatt nagyon sokat szenved a megye népesedése, ami bizony elég szomorú állapot, különösen ha tekintetbe vesszük a kivándorlás által okozott nagy nem-zeti vérvesztéséget is. A nép tudatlanságának a közegészségügy terén való megnyilvánulása hátrányos és nagy visszahatásokat szül. A me-gyei főorvos is tapasztalta ezt és igen életre való indítványában elrendelte, hogy a népisko-lákban az egészségügy tanításával az illetékes tanítók, esetleg a községi vagy járási orvosok foglalkozzanak. Világosítsák fel a népet babo-nás felfogásuktól. Ez ugyan nehéz munka lesz, nem lehet őket a kulturának oly könnyen megnyerni. Itt tehát még most is a törvény szigorával kell oda hatni, hogy az orvost igénybe vegye a nép, nehogy esetleg a ható-ság felületessége vagy elnézése miatt a megye népeisége szenvedjen. A tegnapi nap folyamán *Werner Kálmán* tenkei főszolgabíró tett ilyen ügyben jelentést az alispánhoz. A főszolgabíró bejelenti, hogy a legutóbbi évnegyedben a járás területén 30¹/₂ hét éven aluli gyermek halt meg orvosi segély igénybe vétele nélkül. A szülők részéről mutatkozó eme nagyfoku ha-nyagság miatt a főszolgabíró megindította a vizsgálatot, melynek során megállapította, hogy a 30 halálesetből 26 nál az orvos mellőzése miatt nem lehetett a szülőket büntetni, mert részint baleset, részint pedig orvos hiánya kö-vetkeztében állottak azok elő. Négy esetben azonban nagyfoku gondatlanság terheli a szü-lőket, akiket e miatt a főszolgabíró szigoruan is büntetett.

* **Tanonc-otthon Nagyváradon.** Egy tanonc-otthon létesítése iránt mozgalom indult meg Nagyváradon s a mozgalom élén *Rimler Károly* polgármester buzgólkodik. Legközelebb határozott lépést tesznek az otthon létesítése tárgyában, amennyiben a polgármester a ta-nonc-otthon ügyében értekezletet hívott össze október 14-én délután 4 órára a városházába. Az értekezletre az érdekelt iparosok s a tör-vényhatóság több tagja hivatalos.

* **Az ősi vasut felülvizsgálása.** A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy az ősi-váradvelencei helyiérdekű vasut műszaki felülvizsgálatát elrendelte s an-nak vezetésére *Dubszky Alfréd* műszaki taná-csost küldötte ki. A műszaki felülvizsgálat ok-tóber hó 24-én délelőtt 9 órakor lesz. Fel-hívja a miniszter a várost, hogy képviseltesse magát a felülvizsgálatnál. Ez alkalommal talán a veszélyes Pece-hidat is szóba lehetne hozni.

* **A gyárpar fejlesztése.** Mint emli-tettük, Nagyvárad városához több megkeresés érkezett az irányban, hogy selyem és más gyárakat állittanának fel Nagyváradon, ha meg-felelő kedvezményeket nyujtana a város a vál-lalatnak. A polgármester erre vonatkozólag összehívta a gyárpar fejlesztésére kiküldött bi-zottságot gyűlésre, amelyet október hó 17-én délután 4 órakor tartatnak meg a városház bi-zottsági termében.

* **Tífusz a katonák közt.** A debreceni Pavilon-laktanyában tegnap újabb tífuszos meg-betegedés történt. Közkatona, Csongrádi János ez, akit azonnal kiszállítottak a katonai kór-

házba, hol megállapították, hogy tífuszban szen-ved. Ez már a második eset, hogy a Povil-lon-laktanyában tífuszos megbetegedés tör-ténik.

* **Lelketlen szülő.** Tegnap délután Bu-dapesten egy sűrűn lefátyolozott urinő meg-szólitotta a Vendel utcában Varga István nap-számost.

— Nem sajnálnék egy koronát — mon-dotta — ha szives lenne egy pillanatra ezt a kis jószágot tartani.

Mivel Varga uramnak ideje is volt, meg a korona is jól jött ebben a pénzsűkes világban, átvette a kis ártatlan csecsemőt. Később azon-ban megbánta. A gyermek anyja ugyanis többé nem jelentkezett s sehogysem tudta, hogy mint szabaduljon a síró rivó kis csepségtől. Végre egy ötlete támadt s becsöngetett az állami gyermekmenhely üllői-uti pavillonjába. Itt miután jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, meg-vizsgálták a gyermeket s a pólyában elrejtve egy kis cédulát találtak a következő jegy-zettel:

— A gyermek neve Kötél Jenő s a mult hó elsején született Budapesten.

A gyermekmenhely igazgatósága az esetet bejelentette a rendőrségen, mely most a lel-ketlen anyát mindenütt nyomozza.

* **Támadás egy postakocsi ellen.** Titokzatos ügyben nyomoz most a nagyváradi rendőrség, azonban még ez ideig nem jutottak eredményhez. A titokzatos eset a következő: Ambrus János postakocsis csütörtök este 6 órakor állomására hajtotta a levélszedő kocsit. A kocsin egyedül ült, mert ilyenkor már nem szokott a postaaltsizt szolgálatban lenni. Ami-kor a Liliom utcába ért, egyszerre két alak ugrott a ló elé s az egyik a zablát megragadva, a kocsisra kiáltott.

— Megállj!

A kocsis felrettenve látva a támadást nem vesztette el lélekjelenlétét többször, rávágott a lóra, mire az gyorsan kezdett futni s az egyik támadót elrántotta, hogy a földre esett. Ambrus még gyorsabb hajtásra ösztöklélte a lovat, mely engedelmeskedett is. A másik támadó látva, hogy elmenekül előle a postás, revolvert rán-tott és háromszor urána lött a menekülőnek. A lövések közül kettő a kocsit tülését találta. A harmadik golyó közvetlen mellette repült el. Az esetről Ambrus azonnal jelentést tett a rendőrségen, mely megindította a vizsgálatot, azonban még ezideig eredménytelenül. Ez az eset most már megköveteli, hogy a rendőrség létszámát emeljék, hiszen ha így haladunk e téren, a tél folyamán fényes nappal a Rákóczi-uton fognak banditák támadást intézni a kö-zönség ellen.

* **A népkönyvtári bizottság gyűlése.** Városunkban három népkönyvtár működik; egy Ujvároson, ez a legnagyobb, egy Váralján s egy a réten. A népkönyvtárakat az állam és város hathatós támogatásával a *Szigletli Társaság*, városunknak ez a szép multu kulturegy-letbe tarja fenn, a társaság a felügyeletet a népkönyvtári bizottság utján gyakorolja, amely tegnap gyűlésezett. A bizottság intézkedett a mult és jelen évi államségélyek felhasználása iránt. Könyveket vesznek mind az 1000 K értékben, még pedig 500 K árért a réti könyv-tárba, mivel ez szorul rá leginkább a fejlesztésre. A nyilvános közkönyvtár ügyében újlag megtette a bizottság a városi tanácsnál a szük-séges lépéseket. Több apró ügy elintézése után a gyűlés véget ért. Jelen voltak: dr. Berkovits Ferenc elnöklete alatt: dr. Adorján Armin, Ba-logh Károly, Bodnár János, Réz Mihály és dr

Várnai Ferenc. A könyvtárak használata ingyenes.

*** József főherceg és az egyiptomi cigareta.** Kedves kalandja volt tegnapelőtt József főhercegnek az Ersekujvárról induló vonaton. Ugyanis a főherceg beszállása után az étkező-kocsiba ment, hol rövid tartózkodás után egyiptomi cigarettát kért, azonban nem kapott. Az egész vonaton megindult a cigareta után a hajszá, mely végre eredménnyel járt. Horváth Géza a Könyves Kálmán társulat igazgatója egy doboz egyiptomi cigarettát küldött a herceghez, aki azt el is fogadva megkérdezte, hogy megtarthatja-e az egészet.

— Ha fenséged lesz oly kegyes és elfogadja.

A főherceg a doboz cigarettát elfogadta. Horváth Géza tegnap reggel egy ezüst cigarettatárcát kapott a főhercegtől ajándékba. A cigarettatárca József főherceg monogrammjával van ellátva s gazdagon van rubinnal kirakva.

*** Gyermekelőadás az Urániában.** Ma délután 4 órakor félhétjű gyermekelőadás lesz a nagyvárad Uránia mozgólépcső-színházban, még pedig olyan vonzó műsorral, amely a gyermekvilágnak nagygyönyörűséget fog okozni. Előadásra kerül *A babatündér* című fényes látványosságon kívül *Alidin csodalampája* az Ezeregyéjszakából. Ezt a gyönyörű keleti mesét nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is bizonyára élvezettel fogják végig nézni. Ezte 6 órától kezdve az új műsor bemutatása teljes helyérek mellett.

*** Öngyilkos csizmadia legény.** Tegnap, pénteken délután fél 2 órakor a Körös-utcán Komlókerthez címzett vendéglőben Boros Bálint 21 éves csizmadia segéd öngyilkossági szándékából lőbe lőtte magát. A golyó a halántékán ment be s borzasztó sebesülést okozott. A mentők bevitték a kórházba, ahol rövid kintlódás után meghalt. A szerencsétlen ifjú Mönus Sándor Damjanich-utcai csizmadia iparosnál dolgozott.

*** Zsebtolvaj katona.** A nagyvárad 37-ik gyalogezredből két hónappal ezelőtt egy Kovács József nevű cigány katona megszökött. A katonát az egész ország területén körözték azonban eredménytelenül. Tegnap végre a miskolci rendőrségnek sikerült a szökevényt letartóztatni. Kovácsot még tegnap délután Nagyváradra hozták, hol megindult ellene a vizsgálat, mert kiderült, hogy Kovács idejét zsebmetszéssel töltötte s igen sok embert károsított meg.

*** Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nagyobb nyere-
ményeket sorsolták ki:

40.000 koronát nyert: 109734.
10.000 koronát nyertek: 4923 9486
57656
5000 koronát nyert: 3898 8081.
2000 koronát nyertek: 6733 13733 25832
26113 26846 27570 383570 38357 39151
41795 48734 57710 58557 63525 63968
73280 85213 94364 95611 97706 106897
197944 108817 116527.
1000 koronát nyertek: 730 1477 2226
2645 4199 6332 12222 23980 24534 28951
31974 33283 35311 39358 41268 42624
47497 50923 53547 56806 59994 61669
66263 67263 70339 83976 79203 76472 77236
79572 80171 81254 92250 92366 93570
94120 98679 96652 100657 112820 116375
117674 121916.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

KUGLER HENRIK (Gerbeaud) udvari cukrász összes gyártmányainak 16 elárúsítása Petrovics Mihály fűszer és csemege kereskedésében Nagyvárad, Fő utca (Huzellával szemben) van.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora

Szombat: Nap és hold.
Vasárnap: Vig Niebelungok. (Ujdonság.)

Suhanc.

Fáradságos munkával töltött nap után valószínűsítés az olyan színházi est, mint amilyen a tegnapi volt. Kedves, jó darab, kellemes, könnyű zene, jó előadás, mind mintha össze lettek volna válogatva abból a célból, hogy megmutassák, milyen sikeres estét tud produkálni a társulat — ha akar.

Egy-egy ilyen repriz minden esetre sokkal többet ér egy művészi tekintetben, mint a közönség érdeklődése szempontjából, akárhány Bernát-féle tákolmányánál. Többet tanul rajta a színész, többet élvez rajta a közönség.

A siker oroszlanrésze *Tábori Frida*é. Fess megjelenése, pajkos, ötletes játéka minden egyes jelenetében biztosították a közönség tapsait. Volt olyan énekszám, amelyet háromszor kellett egymásután elénekelnie, annyira tetszett. Pedig ezt a tetszést korántsem valami magas művészettel érte el *Tábori Frida*; nem egyszer feltűnően megcsuszott a hangja. Elérte a sikert játékaival és egész előadó művészetének elevenségével, ötletességével.

Az egész darab a címszerep körül forogván, a többieknek nem igen van alkalmuk sok kiválóságot vinni. *Szántó Gáspár* Pintérre emlékeztető jeles tábornoka úgy énekel, mint játékaival kis szerepekben is feltűnt.

Hasonlóan igen tetszett és sok derűtséget keltett *Hajnal* a fűszeres kis szerepében. A zokogás jelenete önkéntelenül is tapsokat provokált. Kár, hogy kuplézni is próbált. Szerencsére a kuplék amilyen rosszak, olyan rövidiek is voltak és idejükkorán elfogytak. Egy-egy eredeti, ügyes ötletével sokszor megkacagtatta a közönséget *Bérczi Toronyi* szépen énekel, mint rendesen, de külsejében semmi sem emlékeztetett a szerelmes ifjura, sem az előkelő urra. Az a jól ismert kopott bársonykabát nem egészen bárói viselet, még ha tele is van rendjelekkel. *Reviczki Rózi* pedig minden tekintetben csak rontott az est sikerén, kivált énekelve.

Mindezek a hiányok azonban apróságok, amelyek elenyésznek az előadás kedvező összbemomása mellett. Örömmel ismételjük itt, hogy a tegnapi repriz egyike az operettszemélyzet legszebb sikerű estéinek, amelyek minél gyakoribb ismétlődése kívánatos. —r.

Az olasz opera társulat.

Három napra zenevilágot varázsol ide az olasz operatársulat vendég szereplése. Öt énekes érkezik Nagyváradra október 19-én s megkezdik három estére terjedő előadását. Most vándorolják keresztül Magyarországot. Eddig jártak Pozsonyban, Debrecenben, Kolozsvárott s a vidék más nagyobb városaiban is. Most kellett tehát a Szigligeti-színház igazgatóságának az alkalmat megragadnia, hogy ezt a kiválóan s valóban művészinak hirdetett társulatot bemutassa. Eppen ezért nem fogadhatjuk el egyik színügyi bizottsági tagnak azt a szemrehányását, — hogy miért kapunk mi ilyen attrakciót a szezon elején. Akkor fogadjuk el, amikor alkalom van rá. — A mi kedvünkért külön bajosan lehet őket Itáliából idecsábítani. Hiszen

igy is drága pénzbe kerülnek s bizony féltjük Somogyi áldozatkésztségét, hogy helyérek fel-emelésének megtagadása után — ha telve is lesz a színház — nem sok hasznot hajt neki ez a művészi vállalkozás.

A társulat öt tagból áll. Ugy mutatjuk be őket, ahogy a pozsonyi, debreceni és kolozsvári lapok kritikáiban megtaláljuk. A primadonna *Frezza Mariska* k. a. (a torinói opera tagja) hangja rendkívül tiszta és világos, csillogó koloraturja meleg, s nemcsak a lírai, hanem drámai helyek visszaadására is egyaránt alkalmas. A másik női tag *Pariseti* Sofia. Igen értékes organum. Csupa erő és temperamentum. A tenorista: *Rossi Amadés*. Tiszta, lágy, kellemes tenor. Baritonista: *Pastorelli Vincenzó*, a nápolyi San Carlo színház tagja, énekben és játékban egyaránt kiváló. Hangja szépen csengő, tömör, a felső regiszterben üde tenorárnyalat. *Natoli* Autonia a basszista — egyben főrendező is — egyike a legképzettebb énekeseknek. Érces, mély, öblös hang. Nagy játéktudás. Pompás iskolázottság.

Nagyváradon három darabot játszanak, *Carmen*, *Troubadour* és *Parasztbecsület*. Öten osztják fel a főszerepeket. A többi ami társulatunk tagjai játszik. Szereposztásuk ez:

Carmen.

Don José	Rossi Amadé
Escamillo	Pastorelli Vincenzó
Zuniga hadnagy	Natoli Antino
Carmen	Pariseti Sofia
Michála	Frezza Mária

Troubadour.

A trubadour	Rossi Amadé
Leonora	Frezza Mária
Luna grófnő	Pastorelli Vincenzó
Cigányasszony	Pariseti Sofia
Pernondo	Natoli Antino

Parasztbecsület.

Santuzza	Frezza Mária
Teridda	Amadés Roszi
Alfio	Vincenzó Pastorelli
Bola	Pariseti Sofia

A vig Niebelungok. Strauss Oszkár, zenialis zeneköltő holnap este betekint a Szigligeti színházba. Az ő lelkének örök szép termékei: ezek a hangulatos, ötletes és minden izütkben eredeti dallamok vasárnap elhangzanak ami szinpadunkról. A vig Niebelungok premiérjét éppen ezért örömmel üdvözlí és szívesen várjamindenki. Egészségesebb, tisztább parodisztikus operettet Offenbach óta aligha produkáltak. Strauss Oszkár modern zeneköltő: azokhoz tud szólni, akik megértik az ő gondolatait, érzelmeit, melyeket a muzsikába beleöntött. Ezért arathatott legújabb darabjával olyan diszes sikert a magyar és német szinpadokon egyaránt. Amellett partitúráját nem pocsékolta rossz s övegre: vidám, szellemes lebrettöja van a darabnak, csupa évődés, szatire és kedélyesség. A Szigligeti-színház régóta készül a vig Niebelungok bemutatására s bizonyos, hogy ez a fáradság nem marad eredmény nélkül. A kiállítás is ujnak és meglepőnek ígérkezik.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak szüreti mulatsága.
A Nagyvárad iPartestület Ifjuságának Önképző Egylete 1907. október 13-án (vasárnap) egyleti

helyiségében, Körözs-utca 1-ső szám Szabó László-ház könyvtára és egyéb szükségletének fedezésére dal, szavalat, zónaposta és táncdal egybekötött zártkörű szüreti-ünnepélyt rendez. Az ünnepély kezdete este 8 órakor lesz. Belépti díj személyenként 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

TÁVIRATOK.

Gróf Zichy Aladár Bécsben.

Bécs, október 11. A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: Gróf Zichy Aladár ö Felsője személye körüli miniszter ma reggel Budapestről ideérkezett.

Merénylet a spanyol anyakirálynő ellen.

Budapest, okt. 11. A spanyol királynő anyjának Madridból Párisba történt utazása alkalmával merényletet követtek el, ami azonban nem sikerült, mert idejében észrevették és elhárították a veszélyt. Ugyanis az anyakirálynő vonata előtt a sínparókat felszaggatták ismeretlen tettesek. A sínnek megrongálását észrevették s így a vonat zavartalanul haladt tovább a pályán.

EGYESÜLETEK.

A **Katholikus Kör választmányi ülése.** A Katholikus Kör igazgató választmányja ma délután fél hat órakor ülést fog tartani. Az ülés mint rendesen a kör helyiségében lesz megtartva.

NYILTTÉR.

Legjobb

C i p ő k

legolcsóbban*****
REICHARD ÁRUHÁZA
cégnél kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

Mit tárgyal az esküdszék?

E hó 21 én ismét megkezdí működését a nagyvárad királyi esküdszék. A tárgyalás alá kerülő ügyek nagyjából mind sajtóügyek. Ez ideig a következő tárgyalások vannak kitűzve:

Október 21-én ifj. Percze Mihály szándékos emberölés ügyében. Percze még a tavasszal Bogdán-Szövőrhelyen késsel támadt Balázs Tógyerre és oly súlyosan sértette meg, hogy ez sebeibe belehalt. E miatt fog az esküdszék előtt állani a gyilkos.

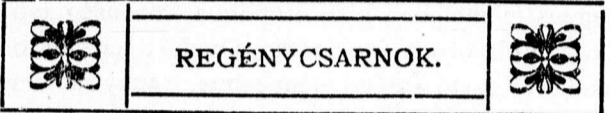
Október 23-án Károlyi Gyula a »Sas Ede ur ön csalt, ön zsarolt« című cikke miatt.

Ugyancsak 23-án Károlyi Gyula »Meddig türi még kebelében Halász Lajost az ügyvédi kamara« című cikk miatt.

Október 24 én Ferenczy József, »Visszhangok a közönség körében« című cikke miatt.

Október 24-én Kiss Zsigmond nyomtatvány utján dr Stokker József ellen elkövetett rágalmazás miatt.

Október 24-én Liptay Károlynak még 1905. szeptember 15-én megjelent egyik cikke miatt fog ítéletet hozni az esküdszék.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciaából.)

44

— Mit akar . . . kisasszonykám? — dörmögött kedélyesen az öreg. — Mi már tul vagyunk azon a koron, hogy dolgozzunk. Nem lustálkodva szerezünk vagyunkánkat, sem az évdíjat, amit a márkí ur hagyott reánk. De most már keresztbe rakhatjuk a kezeinket. Nyugodhatunk. Mihelyt eladták ezt a palotát, visszavonulunk falura.

— Jó csomócska pénzt összeszedhettek? — tréfált a komorna.

Mialatt a Malboise-család két régi cseléde beszélgetett, Melina munkájához látott, az első emeleti szobákban. E reggelen nem akart foglalkozni urnőjének fehérneműjével és ruháival, melyek különben is már nagyjából gondosan elcsomagolva feküdtek a ládákban; Melina egy magával hozott lajstrom szerint nézegette, minő tárgyakat kell félre tennie, hogy visszaküldesse azokat a Babylon-utcába.

— Valamennyi tárgyat — gondolá — egy szobába fogok összehordani és amennyire csak lehetséges az apróságokat legalább egy asztalon helyezem el. Aztán Poindou, az a vén trotli, aki hófehér hajával és veres arcával hasonlít egy tejszinhabos málnához, segíteni fog nekem azokat összezsumagolni. És megleszek. Holnap, vagy holnapután mindent el lehet hordani innét.

Egyik tárgyat a másik után, a legellentétebb dolgokat cipelte össze Melina és helyezte egymás mellé. Voltak ott közönséges apróságok, gyermekkori emlékek, nászajándékok, különböző szükséges tárgy kristály vagy ezüstből, elefántcsontból, antik selymekből és Regine néhány kedvenc könyve. Melina lapozgatott bennük. Voltak író mappák és dobozok és a kíváncsi leány mindent átvizsgált, ami nem volt kulcsal elzárva.

Dolog közben közeledett az ablakhoz, de halkan felkiáltva, hirtelen visszahúzódott onnan. A szembe levő járdán mosolygó szemmel, rózsával a gomblyukában ott állt Lauriol Oszkár.

— Ha Poindouné kitalálja, hogy miattam van itt, lesz majd szép muzsika!

De Melinának eszébe jutott, hogyha lejjebb bocsátaná a függönyt, a guipure-ön át nézhetné az ifjút, anélkül, hogy az őt észrevenné. Így is tett. És Lauriol most még jobban tetszett neki, mint az előbb; úgy találta, hogy valóban »distinguált«.

Minden percben az ablakhoz szaladt, hogy megnézzze, vajjon még ott van-e? Mikor konstataulta távozását, megbánta, miért hagyta őt tá-

vozni anélkül, hogy legalább valami kis jelt adott volna magáról. Nem lett volna valami bűn, ha felemelő a függöny egy kis csücskét. Mig ellenben most lehet, hogy Lauriol bátorságát végképpen távozott.

Villásreggeli közben — rántott borju lábat ettek burgonya-salátával, amelyre egy sós hering volt feldarabolva és sajtó — Melina egyszerre csak kijelentette, hogy ő nem megy férjhez máshoz, mint építéshez.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Állatkiállítás Székelyhídon. A Bihar megyei gazdasági egyesület a lótenyésztés bizottsággal karöltve október 13-án, azaz vasárnap Székelyhídon ló és szarvasmarha kiállítást rendez. A kiállításra a bejelentési határidő ugyan lejárt, mindazonáltal a rendező bizottság a kiállítás színhelyén is fogad el bejelentéseket, bár a kiállítás sikere az eddigi bejelentésekhez már biztosítva van. A kiállítás szépnek és érdekesnek ígérkezik annyival is inkább, mert a kiállításon a vármegye különböző vidékének ló és szarvasmarha tenyésztése képviselve lesz. Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét ezen érdekesnek ígérkező kiállításra.

Szüret Margitán. A margitai járásban hétfőn kezdődik meg az általános szüret, azonban már ez ideig is többen szüreteltek. A termés elég jó. Az árak 30 és 36 korona között váltakoznak.

Pályázat a szegedi honvédkórház élelmezésére. A szegedi honvéd csapatkórház parancsnoksága a kórház részére élelmezési pályázati hirdetést tett közbe. A pályázók, illetőleg ajánlattevők tartoznak szállítási képességekét igazolni. Hozzávetőleg évi kereseti összeg 20,000 korona. Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatokat 1907. november 4-ének délelőtt 10 órájáig kell benyújtani a szegedi honvéd csapatkórház parancsnokságához. A pályázat feltételeiről bővebb tájékozást nyújt a fent jelzett parancsnokság.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

A város tanácsától nyert megbízás folytán a Nagyvárad város tulajdonát képező Várad-Olaszi, Várad-Ujváros és Várad-velencei vadászterületeken gyakorolható vadászati jog bérbeadása céljából a f. évi október hó 26-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

A bérleti idő kezdődik 1907. évi november hó 1-én és tart 1913. évi július hó 31-ig. A csonka év bérfizetés tekintetében egésznek számít. A kikiáltási ár 300 korona, a bánatpénz 100 korona, mely utóbbi készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az árverés megkezdése előtt az árverési küldöttség elnökénél teendő le, vagy pedig a zárt ajánlatához csatolandó.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet tenni. Azon körülményt, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket is ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja, ajánlattevő a zárt ajánlatba világosan kitenni köteles.

Nagyvárad, 1907. október hó 9-én.

Komlóssy József,
tanácsnok, árverési küld. elnök.

Magyar királyi államvasutak.
221246—907. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága budapesti északi főműhelyi szertárában az 1907. év második harmadában feleslegesként összegyűlt s jelenleg készletben levő különböző ócska fémanyagokat értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

A vevő köteles a neki eladott mennyiségeket a felszólítás vételétől számítva 14 nap alatt a szertárból okvetlenül átvenni és a szertárból eltávolítani.

Az ajánlati árak az anyagoknak a budapesti északi főműhelyi szertárban való átadása, illetve átvétele mellett értetnek, vasuti kocsiba való felrakásukról és továbbszállításukról a vevő tartozik gondoskodni. Esetleges csomagolási költségek szintén a vevők által viselendők.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott, sértetlen és lepecsételt borítékban tett ajánlataikat a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában (VI. Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó) a következő címmel: »Ajánlat ócska fémanyagok megvételére« 221246—1907. számhoz 1907. évi november 8-ának déli 12 óráig benyújtani sziveskedjenek, ahol azok a megjelent felek előtt felbontani és felolvasatni fognak.

Az ajánlatok kizárólag az ezen célra rendelt és az említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztályban egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kiöltése mellett állítandók ki. Az ajánlati ár számokkal és szóval irandó be. Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291—96 sz. a. fenálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni és azt 60 filléres magyar kir. okmánybéllyel saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 fillérért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő írásbeli megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 filléres postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek.

Bánatpénzképpen is megvenni szándékolt anyag értékének 5 százaléka az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő.

A bánatpénzt az ajánlattal egy borítékban beküldeni nem szabad, annak letétele azonban az ajánlaton felemlítendő.

A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz, hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Bánatpénz vagy fent idézett aláírt feltétfüzet nélkül ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, nem az előírt úrlapon tett le nem pecsételt borítékban vagy elkésve beérkezett és távirati uton tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek ezen pályázati hirdetményben foglaltaktól eltérő feltételeket tartalmaznak és melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő *figyelembe vétetni nem fognak*. Pótajánlatok egyáltalában nem bocsátatnak tárgyalás alá. Az ajánlattevő ajánlatával, annak benyújtásától számítva három hétig visszavonhatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre és részmenyiségekre is szólhatnak, de a magyar királyi államvasutak igazgatósága is tartja magának azt a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmenyiségeket engedhessen át, melyet ajánló, — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte, — elfogadni tartozik. A magyar királyi államvasutak igazgatósága fentartja magának továbbá azt a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson s hogy végre a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapesten, 1907. október havában.

az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

9854—1907. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a 9854—907. számú véghatározat értelmében a vágási időn kívüli vágások a vágóhidon csakis Lukács Ödön adóügyi tanácsnok által esetről-esetre kiállított engedély alapján eszközölhetők. Ily vágatás alkalmával — kivéve a kényszervágás esetét — a mészáros iparos tartozik a vágóhidra ki-rendelt tisztviselők részére a következő napidíjat:

1. A vágóhidi felügyelő részére 3 K.
2. A rendőrtisztviselő részére 3 K.
3. A fogyasztási eljárók részére 2 K.
4. A rendőrlégény részére 1 koronát

a kivételes vágatási engedély előtt az adóügyi tanácsnok kezeihez lefizetni.

Miről az érdekeltek jelen hirdetményen értesítetnek.

Nagyvárad város tanácsának 1907. évi szeptember hó 26-áo tartott üléséből.

Rimler Károly,
polgármester.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-
HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyvárad kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 frttól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelő új részvényre lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megfelelő új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajta kiállíttatni, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállíttatni, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytőkénk telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-ig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mily névre kívánják kiállíttatni. Ha e határidőig ily értesítést nem kapunk, e részvények a kellő befizetéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR-
ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat. 258

Hirdetések

felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve

A LEGTISZTABB TERMÉSZETES FOLYÉKONY SZÉNSAV

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248. 1—200.

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. l. fon 18. sz.

Ép most jelent meg !!

Sebő Imre könyv- és papir- kereskedésében kapható Nagyváradon:

REPERTÓRIUM

Dárday Sándor: Igazságügyi Törvénytára

Dárday Sándor igazságügyi
törvénytárából
Zsebben hordható Teljes tör-
vénytár egy kötetben.

Az összes fontos törvé-
nyek gyűjteményes ki-
adása zsebalaku egy kö-
tetben.

A judikaturának feldolgozásával és a jogszolgáltatás adminisztrációjára vonatkozó összes rendeletek anyagának felölelésével oly terjedelmet öltött, hogy irodai használatra ugyan *nélkülözhetetlen kézi könyvtárul* szolgál, de *tárgyalások* és *utazások* alkalmával *vade-mecum* gyanánt nem használható. Ezért érezhető szükségét vélt kielégíteni a kiadó, amidőn *Dárday Sándor* Igazságügyi törvénytárából oly *repertóriumot* bocsájtott használatra, mely az érvényben lévő törvények teljes szövegére szorít-
kozik, oly külön e célból készült tipografikus kiállítással, amely lehetővé teszi azt, hogy a gyakorlati életben szükséges törvények kis könyvtár alakjában legyenek összefoglalva és *zsebkönyv* alakjában vademecumot képező *kézi könyvül* legyenek használhatók.

Dárday S. REPERTÓRIUM-a (Kis törvénytár) a követk. törvényeket tartalmazza:

Polgári törvényk. rendtartás.
Sommás eljárás. (1893: XVIII. t.-c.) — (Szabályzat) a lakbér felmondási ügyekben követendő eljárás. A polgári törvényk. rendtartás és sommás eljárás módosítása. (1907. XVII. t.-c.)
A fizetési meghagyásokról. (1893: XIX. törvénycikk.)
Kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról. (1877: XXI. t.-c.)
A végrehajtási eljárásról. (1881: LX. t. c.) — A bírósági végrehajtókról. — (Szabályzat) a bírósági végrehajtók díjazása tárgyában.
Az örökösödési eljárásról. (1894: XVI. t.-c.) — Szabályzat) az örökösödési eljárás végrehajtásáról.
A végrendeletek stb. alaki kellékeiről. (1876: XVI. t.-c.)
Telekkönyvi rendtartás. — Erdélyi telekkönyvi rendtartás.
A gyámügyről. (1877: XX. t.-c.) — A nők teljeskorúságáról. — Az 1877: XX. t.-c. módosítása és pótlásáról. (1885: VI. t.-c.)
A házassági jogról. (1894: XXXI. t.-c.) — (Birói szabályzat) a házassági válóperekben követendő eljárásról.
A váltótörvényről. (1876: XXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a váltóügyekben követendő eljárás tárgyában.

Csőd törvény. (1881: XVII. t.-c.)

A kereskedelmi törvény. (1875: XXXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkívüli eljárás. — (Szabályzat) a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás.

Áru- és értéktőzsde. — (Szabályzat) a tőzsdei választott bíróságnak eljárási szabályai. — Az ügyvédi munkadíjak. — Áruüzleti szokások. — Hajófuvarozási szokások. — Áruüzleti leszámolórend. — Értéküzleti leszámolás rendje.

Büntető törvénykönyv. (1878: V. t.-c.) — A kihágásokról. (1879: XL. t.-c.) — Uzoratorvények. — A büntető törvénykönyvek életbeléptetése (1880: XXXVII. t.-c.) — A sajtótörvény (1848: XVIII. t.-c.)

Bűnvádi perrendtartás. (1896: évi XXXIII. t.-c.)

Az esküdtbíróságokról. (1897. évi XXXIII. t.-c.) — A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. (1897: XXXIV. t.-c.) — (Szabályzat) a közig. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás.

FÜGGELÉK.

Az osztrák általános polgári törvénykönyv.

Dárday Sándor: Igazságügyi Repertórium

legkényelmesebb kis zsebalakban, a legfinomabb indiai papírosra van nyomva, közel ezer kéthasábos oldal terjedelemben öleli fel azt a teljes törvényanyagot, melyre a jogászembernek állandóan szüksége van. Kiállítás tekintetében páratlan e zsebkönyv s valósággal a grafikai ipar remeke.

A mű igen célszerű táskaalaku kötésben, a legfinomabb bőrbe kötve 14 koronáért kapható. — A könyvhöz egy nagyító üveg (lupe) is van mellékelve, mely a szöveg könnyebb olvasására használható.